

„Edinost“

Iz vsakega enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto . . . . . 24 kron
za pol leta . . . . . 12 „
za četrt leta . . . . . 6 „
za en mesec . . . . . 2 kroni
Naročnino je plačevati naprej. Na naročnino brez priložne naročnine se odprava s odra.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo pomorne številke po 6 stočink (3 nč.); in na Trsta pa po 8 stočink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

Se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Načrti pa sanje Nemcev.

VI.

S Holandijo in Danijo bi dobila Nemčija tako mornarico in silno moč na morju, kakor jej pristaja, — tako dodaje Delfs. Časi so se izpremenili, nemški želodec se je silno povečal, dosledno potrebuje na suhem veliko armado in na morju veliko mornarico. Delfs deli dalje milostno kontinente med razne velesile. Predno se pa izvrši ta konečna razdelitev, treba primernih zvez. Kakor rečeno, Delfs je nad vse oduševljen, da Anglija pa Nemčija ostaneta trdni zaveznici.

Če so kod na svetu, povdarja on, naravniki zavezniki, velja to o Angliji pa Nemčiji. Nemčija je mati, Anglija pa hči, obe ste samovladarski in protestantski, obe si morete mirno razdeliti vstočno zemsko poluoblo, obema groze isti teritorialni nasprotniki.

V Aziji pa Afriki sté nevarni Angliji: Rusija pa Francija. Torej si boste pomagali Nemčija pa Anglija druga drugi. Nemei so »mati verske, Briti pa mati politične svobode; mi (Nemei) — pravi Delfs — smo bili varuh evropske civilizacije, Briti pa so širili isto civilizacijo in so priborili tri kontinente za belo pasmo, za germanizem, protestantizem in za angleški jezik. Ali ne koraka Anglija naprej, samozavestno in zavedajoča se svoje visoke misije, katera je tudi nemška: **misija germanizovanja zemske oble!** Tako piše Delfs doslovno.

»Ali se poleg tolikih zaslug in tako daleč sezajoče svetovne naloge ne pogreza stvar Burov v prazen nič?« »Ali nismo dolžni nadejati se, da podležejo?!« In ali se ne bodo šteli njih vnuki srečne kakor deli svoje velike matere Britanije, kakor otroci Dancev, Holandcev in Flamev, kakor sinovi Germanije?!

Ali se nam — vsklika Delfs — ne vsiljuje do cela samo od sebe skupno postopanje z Anglijo?!

Mi pomoremo Albionu do hegemonije v Afriki, in Albion pomore nam do iste v Evropi! Indija je za Velikonemčijo še daleč in jo bo poštevala še le čez stoletja.

Briti bi Nemece seveda rajši danes nego jutri industrijalno uničili s svojo mornarico, a njih teritorialni interes tega ne dopušča, ker le z nemško pomočjo morejo vzdržati Indijo. Na drugi strani pa morejo tudi Nemei v Evropi zmagati le z angleško pomočjo.

*) Ta cinčnost spada v zaglavje tiste nehumanosti nemške, katero je letos ponovno naglašal prvak bar. Rieger. Op. poroč.

PODLISTEK

Gospodje iz Trsta.

Spisal Ivo Trošt.

— France, kaj pa ti je? Pridi bližje! Ali se bojiš?

— Nič se ne bojim, koga naj se bojim?

— Rekši je zgrabil pred seboj rastoči in kakor balinska krogla debel bovist (neka vrst gobe) ter ga zapodil Jožetu na havelok. Drugi so gledali. Dočim je Bezgovičar snažil z oblaci razpršelo gobo, so imeli ostali že vsaki svojo kroglo v rokah, nekaj bovistov je pa še ostalo rezervirano na tleh in boj se je začel, ne boj — pravi bombardement. Krogle so švigale — bolje: frfotale — in se razletavale na glavah, na plečih, na tleh in na vodnikovem klobuku; to pa le slučajno. Slednjič je zgrabil Nande — seveda tudi le slučajno — mehak bovist, moker in skoro gnil od rose, pa se mu je, zamahnivšemu, razpršil po rokavu, da je zvedavo gledal,

Radi teritorialnega interesa torej zagotavlja Anglija Nemčiji njeno industrijo. Potem potrebuje Anglija pomoči nemške tudi proti ameriški uniji. Takó si bosti Anglija pa Nemčija pomagali vzajemno.

Ko Delfs velikim narodom dolučuje pojedine kontinente, dovoljuje Zjedinjenim državam samo severno Ameriko in graja Evropo, da je dopustila tem državam tudi naskok na Filipine. Drugače bodo Zjedinjene države nekdanji Evropi ne le gospodarstveno, temveč tudi politični nevarne.

Biskup Strossmayer in zavod sv. Jeronima v Rimu.

V Zagrebu, 6. septembra.

Dvojen je nagib, da sem ta-le spis posnel po »Obzoru«, da ga priobčite v Vaši »Edinosti«. V prvo me je silila aktualnost predmeta. Saj je danes dogodek z zavodom sv. Jeronima »cause célèbre« za vso Evropo. V drugo pa pričajo vesela znamenja na vseh straneh v našem Primorju, kakó čut solidarnosti z nami Hrvati narašča ne le ekstenzivno, ampak tudi intenzivno. Že smo takó daleč, da sleherni zavednejši Slovenec čuti, da vse, kar je naše, je tudi vaše, da vsaka pridobitev Hrvatov je ob enem pridobitev Slovencev. Zato sem uverjen, da bo ta spis zanimal tudi Vaše čitatelje. Evo Vam ga:

V monumentalnem delu o življenju in delovanju biskupa J. J. Strossmayerja, kista je napisala odlična duhovnika in rodoljuba, presvetli gospod papeški protonotar, mons. Milko Cepelić in M. Pavić, in ki se sedaj nahaja v tisku, je posebno 25. poglavje: »Biskup in zavod sv. Jeronima v Rimu«, v katerem cerkveni zgodovinar, g. M. Pavić, na podlagi avtentičnih virov natanko opisuje, kar vse je biskup Strossmayer mislil in delal za ta zavod v Rimu, da postane svečeniškim kolegijem za hrvatski narod, katera misel je bila konečno uresničena s poznanim papeževim breveom od 1. avgusta t. l.

V uvodu prikazuje g. M. Pavić na kratko osnutje in razvoj zavoda, kar je našim čitateljem že znano iz prevođa papeževga brevea, in potem nadaljuje:

»Biskup Strossmayer je dobro umel velikim duhom svojim, kako važna je ta institucija v Rimu, s katero so se Hrvati ponašali od davnega. »Za kar si drugi narodi — tako pravi v svojem ustanovnem spisu, s katerim je povečal dohodke kapitlja sv. Jeronima — prizadevajo v novejih dobah, da si z velikimi žrtvami osnujejo v Rimu, to

že imamo mi po božji milosti.« Po biskupovem umevanju bi bila naloga tega zavoda ta, da pred sv. stolico zastopa interese našega naroda, ki je v zvezi s sveto stolico. Ali še večjo važnost ima ta zavod za oni del našega naroda, ki je odcepljen od sv. stolice. A da bo ta ustanova odgovarjala svoji svrhi, mora po biskupovem menenju hraniti v sebi dve lastnosti: »Prvo mora biti skozi in skozi napojena katoliškim duhom, z dušo in telesom udana sveti rimski cerkvi in svetemu očetu papežu; a v drugo mora biti skozi in skozi hrvatska in slovanska, seveda po gornjem vplivu oplemenjena, posvečena in napotjena na više božje svrhe vsikdar in vsikdar. Moje čvrsto in nepremišljeno prepričanje je, da bi brez ene ali druge teh pomembnosti ta zavod moral ali propasti ali se precej odtujiti svoji svrhi.« (Okrožnica od leta 1888 št. 474.)

Poleg hospica in kapitlja se je občutila tudi potreba zavoda v Rimu za izobraževanje svečnikov. To potrebo so občutili naši ljudje in sv. stolica že pod konec šestnajstega stoletja, ko so nekateri od kongregacije, ki je upravljala imetje sv. Jeronima, zahtevali in izprosil od papeža Klementa VIII. (leta 1598.), da se hospic preosnuje v kolegij za izobraževanje svečnikov. Povoda temu je brez dvoma iskati v splošni težnji tedanjih dob, ko so vsi narodi zaporedoma, po napotkih in odredbah sv. zbora Tridenstinskega, v Rimu snovali zavode za izobraževanje svečnikov.

Sosebno pa je bil povod namenu, da se hospic preosnuje v kolegij, analogni slučaj z ogrskim hospicem, katerega je sv. Stolica preosnovala v kolegij, a potem združila z glasovitim zavodom »Germanicum«, katerega je osnoval sam sv. Ignacij Lojola. — No, misel ta se ni izvršila tedaj. — Pod konec minolega stoletja pa so kanoniki sv. Jeronima sami sprožili to misel in izposlovali od papeža Pija VI. dovoljenje, da se poleg hospica in kapitlja postavi še tudi kolegij za vzgojevanje in izobraževanje slovenskih mladeničev iz onih pokrajin, ki so imele pravico do hospica sv. Jeronima. (Dopis papeža Pija VI. od 17. februarja 1790.) Ta zavod je bil res odprt leta 1793. v oktobru, ali mladeniči tega zavoda so se morali že leta 1798. povrniti v domovino zaradi političnih razmer tiste dobe. — Ta misel o kolegiju, ki bi se imel zasnovati poleg zavoda sv. Jeronima, je prišla pozneje popolnoma iz spomina, dokler je ni zopet znova prebudil ravno — naš biskup.

(Pride še.)

slame — podrlo. Seveda mu niso verjeli. Njegovi prijatelji so ga ostavili in se v duhu borili z Lahji, ugrabili na skrajnem nosu stoječi mlaj in ga postavili kakih dve sto korakov višje: Hej Slovani, tu so naše meje!

— France, zajutrek, drugi in tretji, so ga pozivali na vrh.

— Če je prav zadnji, primakuhanea. Ne grem, če imam prav tukaj počakati 40-dnevne posta!

Pomaknili so se k njemu, razgrnili Bezgovičarjev havelok, ki jim je izborna nadomeščal mizo, ter uživali poleg krasnega razgleda tudi slasten zajutrek.

Solnce je vsplavalo na obzorje v vsej krasoti, iz doline je odmeval glas zvona: sedma ura — spomin zmage nad Turkom, ko je bil vodnik baš zmeril ostalo žganje še na šest štrbunkeljnov, pa še mu ga je nekaj ostalo.

— Očka, pa od tukaj v Predjamo, kako daleč bi bilo?

— He, kako daleč? Doli tukaj le na

Politični pregled.

V TRSTU, dne 8. septembra 1901

Zavod sv. Jeronima. Včerajšnji protestni shod vseh opozicijskih strank v Zagrebu vspjel je sijajno, udeležba je bila ogromna — udeležile so se vse tri opozicijske skupine —, ogorčenje nad postopanjem laške vlade velikansko. Ker hrvatska vlada ni dovolila shoda pod milim nebom, vršil se je isti v veliki strelišni dvorani. Predsedoval je predsednik družbe strelcev, Gnezda, in navzoči so bili vsi opozicijski poslanci; govorili pa so govorniki dr. Mazzura, v imenu »Obzorašev«, Kumičić v imenu »Čistih« in Harambašić v imenu stranke prava. Natančnejše podatke podamo jutri po hrvatskih listih.

Laški list »Capitan Fracassa« piše o tem dogodku tako cinično, da se človeku kar stidi, ko čita tako zasramovanje hrvatskega naroda. Ta list je prepričan, da iz tega dogodka ne nastane diplomatsko vprašanje, ker je Hrvatov v Avstriji premalo in ker druge avstrijske narodnosti ne simpatizirajo ravno ž njimi; sploh pa, da bi bilo sedaj neumestno, da bi se mešala v to zadevo avstrijska diplomacija, ko se je vendar vsa stvar tako ugodno zasukala. Seveda se je stvar zasukala ugodno za one in po onih, ki so uprizorili nasilje, in ker se je stvar zasukala ugodno za razbojnike, bi se jim seveda ne smelo mešati štrene. Ali ni to krasno? Ker je Hrvatov malo, naj jih prepuste razbojnikom! To je laška morala. Kako ugodnost pa imajo Slovani, da so členi mogočne države, ako ni ta pri volji, da bi posamičnim svojim slovanskim narodom branila tudi na zunaj njih pravice? Je-li Avstrija morda samo za to tukaj, da brani pravice mogočnim Nemeem in Madjarom? Bodo-li morda Slovani doprinali krvne in denarne žrtvesamo za Nemece in Madjare? Avstrija mora vse svoje in tudi najmanjše narode braniti proti vsakemu nasilju drugih držav, ker bi sicer zanemarjala svoje najelementarnejše dolžnosti do svojih narodov in po takem — do sebe in svoje bodočnosti.

Harlekinada ali nasilje. Pod tem naslovom smo dobili od odličnega hrvatskega rodoljuba nastopni spis:

Ako pomislimo, kdo je gospod Tita Alacevich, na kakov način je udril v zavod sv. Jeronima, da je bil naskok izveden o bellem dnevu in v mestu, ki se smatra središčem svetovne kulture: tedaj bi rekli, da gre tu za harlekinado.

No, ako je resnica, kar so priobčile italijanske novine, da so namreč Alacevich in drugi

Ubeljsko dobre pol ure, potem pa še pičli dve uri, veste gospodje: jaz sem že hodil.

— Fantje, ko se zdahnemo na Ubeljskem: Predjamo!

— Ne, prima-kuhanea! Najprej treba vedeti, če dospem jaz sploh s te-le grude na Ubeljsko.

— Te bomo pa nesli!

— Ali pa vlekli.

— Bog plati! A moje hlače — nove hlače — kdo plača?

— Raje glavo obrnemo nazaj.

— Tako! Dobro. Če se mi razbije, jo vsaj premenjam, saj je itak že stara in drugi niso bili — zlasti v šolah — nikdar zadovoljni ž njo.

Vodnik se je sicer branil hoditi po ubeljski strani domov, češ: ne vem dobro steze, pa je vendar kreval za družbo, ki se je, naloživši omotičavega dra. Kovca na široko bukovo vejo, vriskaje podila po goličavi v najbližje grmovje. Od tam je mož lahko in vedno lažje stopal za drugimi.

(Zvršetak pride.)

udrli v hrvatski zavod sporazumno z italijansko vlado ali vsaj z njenim dovoljenjem: potem gre tu za zločinsko nasilje.

Jaz imam razloga verovati, da so italijanske novine priobčile resnico; drugače ne bi si mogel raztolmačiti nečuvno postopanje tiste vlade po naskoku. Saj se je rektor Pazman nahajal v posesti imovine zavoda, a gospod Tita Alacevich je motil to posest motil z nasiljem. Italijanski vladi je bila po obstoječem pravu dolžnost, da motilec iztira na plano.

Tudi iz drugih razlogov verujem, da so italijanske novine pisale resnico. Italija, dobivši batine od Menelika, je začela sanjati o zaposedanju Albanije. Kakor da jej Albanija ni zadosti, je poslala pred nekoliko časa svoje vojne ladije, oborožene in oskrbljene kakor za časa vojne, pred - Vis...

Morda Avstrija sedaj odpre oči...? (???) Ured. »Edin.« No pretresanje vprašanja o težnjah Italijanov in kraljevsko-italijanske vlade onkraj Adrije ne spada sem.

Gospod Tita Alacevich kriči, piše in naskokuje v imenu Dalmacije. Gospod Tita Alacevich je po pokoljenju in rodu Hrvat, ali se sramuje svojega pokoljenja in roda ter je prešel pod zastavo rudeče-belo-zeleno. Takov človek naj zastopa Dalmacijo?! Ali da je on po pokoljenju in rodu Italijan, kaj bi mogel (tu ne govorimo s pravnega gledišča) zastopati pred svetom? Tri do največ pet od sto prebivalcev kraljevine Dalmacije!! Toliko ima namreč Dalmacije Italijanov, vse ostalo je, hvala Bogu, — naša!

Nu, gospod Tita Alacevich kriči, piše in napada v ime Dalmacije, a italijansko novinstvo v kraljevini in izven iste postavlja »Dalmatince« proti Hrvatim! Kakor da Dalmatinci niso Hrvati, kakor da so Dalmatinci Italijani ali vsaj poturice a la Alacevich.... Proti temu se je že protestiralo, ali ne zadošča! Kjer-koli na širokem svetu je Dalmatincev, treba da sedaj protestirajo, dostojno ali energično, povzdignivši svoj glas proti infamiji, storjeni v njihovem imenu!

Sedaj... Tuje novine ne omenjajo rade hrvatskega imena ni tedaj, ko se v pokrajinah, kjer bivajo Hrvati, vrše dogodki največje važnosti. Sedaj... se hrvatsko ime vsaki dan vsaki trenutek omenja, ako ne po vsem svetu, pa gotovo po vsej Evropi. Sedaj... naj Dalmatinci pokažejo svetu, kaj so in kaki so, sedaj... ker se jim taka prilika ne ponuja vsaki teden.

Dalmatinci! Nasilje, storjeno v zavodu sv. Jeronima, je žaljenje za celokupni narod hrvatski. Zato treba, da celokupni hrvatski narod dostojno ali energično protestira proti temu krvavemu žaljenju. Beli Zagreb grad je stopil temu gibanju na čelo, kakor mu je pristojalo. Naj druga mesta slede njegovemu izgledu, da izve Italija: kaj smo, kod smo in kaki smo!! Celokupni hrvatski narod! Slovenci so često, često, ne samo na shodih, ampak tudi v novinah izjavljali, da so jim Hrvati najbližnji in najmilejši bratje — da se oni z brati Hrvati smatrajo jednim narodom. Sedaj... naj oni isto stvar izjavijo pred svetom! Na ta način Slovenci učvrstijo obstoječe bratstvo ter proslavijo — ime hrvatsko, a še bolj ime slovensko! Beli Zagreb je stopil na čelo Hrvatim, bela Ljubljana naj stopi na čelo Slovincem!

Hvala Alacevichu, da nam je ponudil toli lepo, toli dragoceno priliko. B

Zanimivosti z Balkana. »Information« prinaša razne vesti, nanašajoč se na tri slovanske države balkanske: Bolgarsko, Črnogoro in Srbijo. Da-li so te vesti tudi resnične, to je seveda drugo vprašanje in prepuščamo odgovornost imenovanemu dunajskemu viru. Interesantne in kolikor toliko celo pikantne pa so te vesti vsekakor. Za to in ono bi slovanski človek želel, da bi bilo — resnično!

Črnogorski dvor je v Nikšiću. Tudi prince Mirko, kneza drugi sin, je tam. Le ta pa pojde zopet na potovanje, da se — zaroči. Izvoljenka mu je gospica Konstantinović. Dunajski vir ve povedati le toliko, da gospica biva izven Srbije — ne vemo torej nič določnega, kam bo prince Mirka vodila pot. Gledé na rodbinske odnose pa je naš vir že nekoliko zgovornejši. Po materi je prihodnja nevesta iz Dubrovnika. Mati jej je bila rojena Onić. Nje oče, Konstantinović, je bil adjutant kneza Milana, kateremu je bil sorodnik, ker mu (Konstantinoviću) je bila mati iz hiše Obrenovićev. Rodbina Konstantinović bi prišla po novi srbski ustavi, celó v kombinacijo za srbsko prestolonasled-

stvo, ako kraljica Draga ostane brez otrok. (Mimogredé omenjeno: sedaj se širijo zopet vesti, da je kraljica Draga v blagoslovljenem stanju in to pot je baje — zares. Op. ured. »Ed.«) Svojedobno se je govorilo, da je kralj Aleksander, predno se je bil zaljubil v gospo Drago, mislil na gospico Konstantinović. Dalje se govori o tem, da bi kralj Aleksander, ako kraljeva mu soproga ostane brez otrok, pripravljena prince Mirka imenovati prestolonaslednikom in sicer iz strahu, da ne bi Karagjorgjevići prišli na prestol. Sorodstvo gospice Konstantinović z dinastijo Obrenovićev je glavni vzrok, zakaj bi se črnogorski prince Mirko hotel zaročiti z rečeno gospico. Zaroka bo baje še tekom meseca oktobra.

Tu je menda dovolj pikanterije, ki nam jo je nanesla »Information«. Mi smo posneli to, ker tega, kar pripoveduje dunajski vir, vendar ni smeti kar odklanjati, kakor nemožno in izključeno. Čim pa spada v okvir možnosti, zasluži tudi vse pozornosti. Kajti, razsodnemu človeku, pa tudi če ni ravno »državnik«, ne treba še le razlagati, kaj bi pomenjalo to, ako bi se Srbija in Črnogora ne le približali jedna drugi, ampak bi oba dvora stopila tudi v tesneje zveze. Saj so bila in so ravno drgnjenja in ljubosumje med obema dvoroma: v podstavo vsej nemško-madžarsko-židovski politiki na Balkanu. Ta politika sloni na premisi: Črnogora predstavljalec rusofilstva — Srbija varvanka Avstro-Ogerske! Na tej premisi sloni vsa nemško-madžarska politika na Balkanu. V tem, da se je intrigam posrečilo, vstvariti in vzdrževati to premiso do najnovejših dni, je vir slabosti državic, oziroma slovanske stvari na Balkanu, in je pojasnilo velikega vpliva neslovanstva in njega vseh na polotoku!! Tudi za Avstro-Ogersko bi bila velika sreča, ako med Srbijo in Črnogoro postanejo računi jasni in razmerje intimno. Čim bi se nehala drgnjenja med tema dvema državicama, čim bi nehala nezdravo stanje, da se vsaki korak Črnogore proti Srbiji, ali Srbije proti Črnogori, tolmači kakor korak Rusije proti Avstriji oziroma Avstrije proti Rusije, vstavljeno bi bilo ro-kodelstvo onim elementom, ki imajo nalogo, da neprestano iščejo momentov za vzburjanje nezaupanja med obema velikima državama. Potem še le, ko bo ustavljena roka, ki spretno potiska neslovanski nož v slovansko meso Balkana, pride do resnične entente cordiale, do pravega sporazumljenja med Avstro-Ogersko in Rusijo, kakor je potrebno za primerno in obema državama koristno razdeljenje sfer obojestranskih interesov.

Nadaljnja pikanterija prihaja v »Information« iz Bolgarske. Narod in vlada sta že zares nevoljna na kneza Ferdinanda. To pa radi njega neprestanega potovanja po inozemstvu. Narod bi želel videti kneza doma, na vršenju svoje vladarske dolžnosti! Tudi sedaj je knez nekje — med Madjari. Ministerski predsednik Karavelov je že pisмено pozval kneza, naj se vrne domov, knez pa je odgovoril s zahtevo, naj mu dopošljejo del pristajajoče mu civilne liste. Minister pa je zopet odgovoril, da ne pošljejo niti »leva« (=frank). Domov naj pride po svoj denar. Konflikt med knezom in vlado je oster.

Konflikt med knezom in vlado. Naravno! Evo vam zopet neslovansko roko, ki potiska neslovanski klin v slovansko meso! Ista nemško-madžarska politika, ki potrebuje nespোরazumljenja med Črnogoro in Srbijo oziroma Rusijo in Avstro-Ogersko, je znala Bolgarski usiliti ptujo dinastijo. Taka dinastija, ki ni vzrasla iz naroda, kje naj najde srečo do naroda?! Take dinastije so le upravitelji — tujih interesov!

Iz Srbije. Iz Niša smo prijeli ta-le dopis:

Gotovo ste že čuli o velikanskem požaru v spodnjem mestu Beleggrada, ki je bil dne 22. avgusta. Neznano je, kako je nastal ogenj, dejstvo pa je, da je škoda ogromna in da so uničeni skoro vsi vozovi in priprave sanitete in društva »Crveni krst« (Rudeči križ). Ogromni požar je napravil bedni državi milijone škode, kar pomenja mnogo za kraljevino, v kateri so ne le prazne blagajne, ampak ne morejo izplačevati že dva meseca plač častnikom in uradnikom! Vzrok temu je novi zakon o nabiranju davkov, po katerem plačujejo kmetje še le septembra meseca in ne kakor prej: 4krat na leto. Ob tem žalostnem stanju financ se je dogodila še ta nesreča in sumi se, kakor pišeja »Večernje novosti« od 14. avgusta (pravoslavni datum), da je, ako ne povzročilo, vsaj pospešilo požar

to, da sta bila v sanitetnem oddelku in slama spirit skupno v zgornjem nadstropju, kar je bilo pač neumestno in neprevidno.

Koj dan za tem požarom se je vnel v bližini drug požar; velikanska tovarna usnja je zgorela do tal. Škoda 180.000 dinarjev. Žalost v narodu vsled tega je velika in počeli so z obudovanjem vredno radodarnostjo že nabirati za ponovno gradnjo porušene trdnjave. Tukaj Vam dodam iz »Večernjih novosti« kos, na katerem je naveden slučaj te radodarnosti, iz katerega seva ljubezen do svoje domovine! Pri nas?! Zakaj?!

Ti pa znajo! Beligradski čevljarji so sklenili, da ne bodo nobenemu več delali na upanje — in slabo! To gotovo ni čuda; bolj pa se je čuditi sklepu, da tujezemskih izdelkov ne bodo sprejemali v popravilo. Tu je tudi malo pod nos avstrijskim trgovcem! Toliko v »Več. novosti«.

Na Srbsko je prišlo ogerskih živinozdravnikov. Najbrže po zahtevi srbske vlade, da si ogledajo govejo živino in da se prepričajo, da ni kuge med živino. Znano je namreč, da med Avstro-ogersko in Srbijo obstoji kontrakt radi uvaževanja živine in izvaževanja sladkorja, po katerem je morala Srbija, radi divje ogerske politike, trpeti mnogo škode. Srbska goveja živina je mogla na Oggersko; ko je pa bila tam, se je večkrat pokazalo, da je okužena, vsled česar je bil zabranjen izvoz, pri čemer pa so trgovci trpeli ogromne škode. Da se odpomore temu, je prišla ona komisija in upajo, da bo vseh najbolj.

Atentat na Mac Kinley-a. Novejše brzojavke poročajo, da se stanje Mac Kinley-eva precej boljša in upajo zdravniki, da skoraj gotovo ozdravi. Mac Kinleyev tajnik, Costellyon, je brzojavil Edisonu, naj takoj pošlje jeden aparat za Röntgenove žarke, s katerim bo mogoče, s pomočjo fotografije, najti kroglo v želodec. Mac Kinleya so prenesli iz bolnišnice na stanovanje nekega njegovega prijatelja v Buffalo, kamor je dospela tudi predsednikova soproga. Ranjenec je pri popolni zavesti ter se je pogovarjal se svojo soprogo. V Buffalo so dospeli tudi skoraj vsi ministri in predsednikov namestnik Roosevelt, kateri bi sledil na vladi Mac Kinleyu, ako bi ta umrl, in sicer do 1. 1904. Napadalec je doma iz nemške Poljske in se imenuje Csolgosz, torej ne Nieman, kakor so se glasila prva poročila. Dosedaj so aretirali dvanajst anarhistov, med temi tri ženske, ki so na sumu, da so v zvezi z napadalcem. Mac Kinley ima mnogo neizprosnihih političnih nasprotnikov, a vsi mu priznavajo, da je državnik nenavadnih zmožnosti, ki je severoameriškim zjedinenim državam mnogo pripomogel do procvita. Njegova smrt bi povzročila veliko škodo v političnem življenju, posebno sedaj, ko je Mac Kinley ravno dan pred atentatom na panamerikanski razstavi razvijal svoje nove načrte o bodočem kursu politike Zjedinenih držav. Iz njegovega znamenitega govora je sklepati, da je Mac Kinley mislil na politiko trgovinskih pogodb, kar je v nasprotju z dosedanjim carinsko-varstveno politiko, ali politiko zaprtega ozemlja.

Tržaške vesti.

Shod socialistov. Iz delavskih krogov nam pišejo: Dne 6. t. m. imeli so slovenski socialisti shod, na katerem sta prodajala svojo učenost velika učenjaka in socialistična pro-roka gg. Kristan in Kopač. Seveda sta se zaletala proti našemu političnemu društvu in našemu glasilu, na dnevnem redu pa je bila tudi minola stavka v Nabrežini. Povzdigovala sta v deveta nebesa socialistično stranko in njeno laško glasilo »Lavoratore«, katero da je nabralo toliko podpor za stavkujoče. Razprave se je udeležil tudi neki navkupečni nabrežinski socialist, ki si je nad Slovenci hladil svojo socialistično jezico. Pripovedoval je, da prirede v Nabrežini v kratkem dve delavski veselici, ali da naj se na istih nikakor ne prikaže kak somišljenik »Edinosti«, ker da bo po njem (!!!). Kri nam vre po žilah, ko vidimo herostratsko delo teh lažsocio-jalistov nad svojim lastnim narodom. Koga bi Kristan in Kopač sedaj vodila tu v Trst za nos, da ni ravno ista stranka, na katero blju-jeta ves svoj srd, z neumornim delovanjem svojim ohranila slovenski živelj na tržaškem ozemlju?! In drugič: je li mar slovenski narod na tržaškem ozemlju za to doprinesel toliko žrtv za svoj obstanek, da ga bodo ti brezvestni socialistični voditelji sedaj tirali v pogubo, služé si pri tem svoje izdajalske des-etice?!

Mislijo li ti brezvestniki, da je naš narod res že tako oslepel, da bo s svojimi krvavimi žulji vzdrževal svoje grobokope? Ne, in stokrat ne! Motijo se, ako mislijo, da so tu našli ugodna tla za svoje počenjanje. Naš narod je preveč pretrpel in je preponosen, da bi se dal zavajati od par puhloglavcev, ki bi hoteli na tako lahek način, s pomočjo prostituiranja socijalne ideje, o kateri nimajo niti pojma, služiti si svoj izdajalski kruh!

Ni-li to izdajstvo, ako proslavljajo laške socialiste, da so darovali za stavkujoče v Nabrežini, medtem ko so skoraj vse one zneske, ki so se objavljali v »Lavoratore«, darovali naši narodno-zavedni slovenski delavci v Trstu, isti somišljeniki »Edinosti«, katerim socialisti sedaj za zahvalo še prete z nasiljem, ako se prikažejo na njih veselicah?! Mi, narodni delavci smo dali večino onih zneskov, mi, iz katerih je Kopač norce bril na shodu v Križu! Je-li to poštenje?! Je li to hvaležnost?! To je torej njihov socializem. Najprej nam ti brezvestni socialistični agenti izmuzajo krvavo prisluženi novčič iz žepa, potem pa nam še žugajo s palico!

Je-li Ferri, s katerim se hočete po sili primerjati, tudi priporočal palico, kakor uspešno agitatorično sredstvo?!

Da so Kristani in Kopači res socialisti, misijonarji miru, bi bili svojega »rekruta« odločno zavrnil, da socializem ne pozna palice in nasilja! Ali niso storili tega ter so pripoznali s tem, da njihovo orožje je nasilje! In vendar bodo zopet prihajali z držnim čelom ter trdili, da so ravno tako čisti socijalisti, kakor Ferri, da so Ferrijeve ideje tudi njih ideje!

Je-li Ferri tudi trdil, da je nesramna laž glavna čednost pravega socialista?! Odgovorite na to, vi najhujši skrunitelji socijalne ideje!

Le vprašajte one, ki so nabirali prispevke pa raznih tovarnah, kdo je najpožrtvovalneje segnil v žep za svojega trpečega brata? In ako ima le mrvo pravice ljubja v sebi, moral vam bo povedati, da smo bili ravno mi slovenski delavci, somišljeniki »Edinosti«, sosebno pri Loydu in v tehničnem zavodu (Struthoff), ki smo največ prispeli k nabranim svotam!! Tisti Nabrežinec nima gotovo niti pojma o naših tržaških razmerah, in o socializmu raznih Kristanov in Kopačev, ker sicer se ne bi izražal na tak način o onih, ki so drage volje pritekli na pomoč svojemu bratu! Ako bi pričakovali, da jim Lah pomorejo, bili bi že davno od lakote poginili. Da se pa v bodoče ne bo več kaj takega godilo, da se ne bo več s pomočjo naših prispevkov delala propaganda za socialistično stranko, ali prav za prav za laške »socialiste« in njih neiskreno laško glasilo »Lavoratore«, priporočam zavednim slovenskim delavcem, naj ob takih prilikah nikoli več ne dajajo denarja v roke tržaškim socialistom! Marveč nabirajmo sami med seboj, da se bo potem videlo, koliko stimo v takih prilikah mi, somišljeniki »Edinosti«! Z. A.

Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus. Gora je porodila. Pred perodom je lovila kume po Trstu, po Proseku, po Furlaniji in po vsem Krasu in legla je in povila je — smešno miško.

Mi smo bili že pred nekoliko dnevi v položaju, da smo mogli pripraviti svet na velike dogodke, ki jih pletejo sodrugi proti našemu listu. Pripravljala se je izjava, ki naj nas trešči ob tla. No, prišlo je tako, kakor se je dozdevalo nam.

340 jih je baje podpisanih na »izjavi«. Tako zatrja rudeče trobilo in mi mu hočemo verjeti. 340! Ali še ne slutijo sodrugi, kako grozno se smešijo, s tem, da uboge delavce puščajo izjavljati se o »načelih« »Rudečega praporja«?! Ti ljubi in dobri Bog! Ljudje, ki nikdar in ničesar ne čitajo, naj sodijo n. pr. o — svobodni ljubezni, kakor jo pripoveduje »Rudeči prapor«. Naj le gre enkrat kam na Kras in naj pošteno in odkrito priporoča to »načelo«, bo že videl, kako vse ženske, v kolikor niso vrgle od sebe sramožljivosti — tega, kar dela žensko žensko, kar nam jo dela milo in drago — zagrabijo za polena in ga naženejo z vsemi »načeli« vred. Mi stavimo, da med vsemi tistimi 340 podpisancev jih ni niti 10, ki bi res čitali »Edinost«. Pa vendar jo obsojajo! To so pravi: Kristan in Kopač sta sama sebi koncepirala zaupnico in oni dobrovoljčki so ju podpisali. To je naga resnica, ki je na dlani! 340! Kaj je to?! Da bi hoteli mi sami sebi pisati zaupnice in po vseh onih krajih nabirati podpise proti Kri-

stanu, nabrali bi jih na tisoče. Ali mi ne delamo tega, ker nismo — pajaci! Do onih 340 imamo le sočutje, ker so padli takim pajacom v roke!

Le na eno opazko v izjavi hočemo reagirati tu. Pravijo namreč, da mi napadamo Kopača, ker s poštovanjem deluje »za delavski stan«. Tako zavijati in tako biti v resnici v obraz zamore pač le kakov »socijalist«. Ne zato, ker »deluje za delavski stan«, ampak zato, ker v jedrskem podtika, kleveče in se zaleta v poštene ljudi, ki so že toliko storili za naše slovensko ljudstvo v Trstu, da ne moreta tega dela več uničiti tudi Kristan in Kopač z vso ono zlo voljo v zastrupljeni duši.

Spoštujmo svoj jezik! Pišejo nam: Dne 5. t. m. sem se vozil okolo 7. ure in pol s tramvajem iz Rojana. Medpotoma je vstopila neka elegantna gospa z 3-4-letnim otrokom. Vso pot, do ulice Valdirivo, kjer sem izstopil, je otrok na materina (?) nemška vprašanja odgovarjal — v slovenskem jeziku!!

Gospoj ni ugajalo, da jej otrok odgovarja slovenski, kar se jej je poznalo na obrazu. To mi je dalo povod, da se tem potom obračam do slovenskih žen in še posebej do mater, prosi jih, naj enkrat za vselej odpravijo to grdo navado, da — kakor, žal, vidimo iz gornjega slušaja — doma govoré slovenski, na ulici pa nemški! Prava slovenska žena se ne sme sramovati svojega jezika, bilo doma bilo zunaj! Kar pa velja za žene — velja tudi za moše! Proč z omahljivostjo! — jekleni bodimo rojaki!

Iz Barkovelj nam pišejo: Ker so začeli sedaj stražarji raznašati hišne pole, morate odpreti v Vašem listu posebno rubriko za pritožbe, ki bodo dohajale iz slovenskega občinstva ali radi nepravilnega postopanja dotičnih uradov, ali pa radi mlačnosti »narodnih« Slovencev. Gledé Barkovelj se nimamo pritoževati do sedaj, ker redarji so raznašali slovenskim pravilnam slovenske pole. A baš radi tega pravilnega postopanja se je pojavil odpor, a ne morda od strani kakih Italijanov, temveč — čujte! — od Slovencev, bolje: Slovencev. Dotična oseba je vdova po pokojnem Barkovljanu, dobro znanem odpadniku Martellanz — Caldo, ki je igral o predzadnjih državnozbornskih volitvah imenitno ulogo proti našim rodoljubom. Sicer pa: de mortuis nihil nisi bene. Vrnimo se k stvari! Dotična oseba je dobila slovensko hišno polo, njena hči pa, ki je bila kandidatinja na goriškem učiteljskem, je bila radi tega tako ogorčena, da je poslala mater k redarjem po italijansko polo. Mati, seveda, ne bodi lena, se je napotila k redarjem, naj jej izpolnijo polo, a da ne sprejme slovenske, marveč naj jej dajo italijansko. Tem povodom se je izrazila: »Tukaj smo v Trstu, a ne v Ljubljani«. Tako se je proslavila s svojim junaštvom! Da je italijanska stranka odgovorila kaj takega, se je čisto prigodilo in ni bilo nič posebnega; a tukaj se je dogodilo od strani slovenske družine starega okoličanskega pokolenja, družine, v kateri govoré slovensko med seboj. Njen pokojni soprog nam je bil preznau nasprotnik, ali da bo njegova soproga nadaljevala gonjo proti Slovincem, tega nismo pričakovali, ker se nam je zdela v to — preabotna. Ali v jednom naj bi jo posnemali tudi naši moše, zlasti mlačneži: v energiji! Kaj imamo pa pričakovati od njene hčere, katera stopi letos v učiteljsko prakso? Tako rekoč še na pol otrok, in že kaže tako mrzno do svojega materinega jezika! Kje se je učila pedagogike? In če se ne motim, je napravila zrelostni izpit zodliko. Tudi iz pedagogike? Dvomimo. Slišal sem tudi, da bo nastavljena v Barkovljah. Rodoljubom barkovljskim je v dolžnost, da tej gospici obračajo vso pozornost svojo.

Drobne vesti. Nezgodi. 37-letni tečaj Lovro Turni, stanujoči v ulici Maiolica, je dobil na delu nevarno rano na desnem ušesu.

41-letni Fran Pavlič, stanujoči v ulici San Cilino, je dobil tudi na delu več ran. Oba sta dobila pomoč na zdravniški postaji.

Pozor starišil! 9-letna deklica Ermenegilda Kalin, stanujoča v Škednju štev. 350, igrala se je včeraj v jutro s škattljico žveplenje, kar se jej je naenkrat škattljica užgala in obleka uboge deklice se je vnela. Na obupno klicanje uboge deklice so prihiteli bližnji sosedje in obleko pogasili. Deklica je zadobila več hudih opeklin. Njeno stanje je obupno. Prepeljali so jo v bolnišnico. — O tej priliki opozarjamo novič stariše, naj svojih otrok ne puščajo do ognja in naj jim

ne dajajo v roke stvari, ki se rade vnelajo.

Iz gostilne v ulico Tigor. V gostilni Marije Bonazza v ulici del Rivo št. 13 je bilo predinoči več vinskih brateev, med njimi tudi trije, ki bi bili radi jeli in pili, pa ne plačali. Dva izmed trojice sta jo že lepo popihala potihno iz gostilne. Krčmarica, ki je bila opazila to odhajanje dveh piveev iz rečene trojice, je obrnila vso pozornost svojo ostalemu tretjemu. In res, njeni sum ni bil neopravičen. Kmalu, ko sta prva dva odšla, hotel se je izmuzniti še tretji, ali nota bene, ne da bi bil poravnal račun. Ko je krčmarica videla, da odhaja tudi tretji, šla je za njim in zahtevala, da poravnaj račun za vse tri, ali poštenjak je bil gluh na to uho. No, lastnica gostilne, ne bodi lena, je poklicala stražarja in je onega tretjega dala aretirati.

Dražbe premičnin. V torek, dne 10. septem. ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Belvedere 35, glasovir, hišna oprava; ulica Piccolomini 6, hišna oprava; ulica Manzoni 1 in Foscolo, konji, konjske oprave, žardinjera, pohištvo; ulica del Rivo 4 in Pietà 13, voz, konji in hišna oprava; ulica Stadion 25, železne blagajne in sir; ulica Eremmo, oprema v zalogi.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 20.—, ob 2. uri popoldne 25.— C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 760.1. — Danes plima ob 8.0 predp. in ob 7.20 pop.; oseka ob 1.30 predpoludne in ob 1.46 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× Na c. kr. izobraževališču za učiteljice v Gorici se bo vršilo vpisovanje: a) za vadniške učence in učence dne 13., b) za nove in stare gojenke izobraževališča dne 13. in 14. t. m. od 8—12. ure zjutraj. Sprejemni izpiti za vadnice bodo 14. in oni novih gojenk kakor tudi ponavljavne skušnje 16. istega meseca ob 8. uri zjutraj. Šolsko leto na vadnicah začne 16. t. m. — Gojenke zavoda, ki hočejo v istem nadaljevati svoje študije, naj prijavijo ali ustmeno ali pa pisмено in v tem slučaju dopoljšje ravnateljstvu zadnje šolske pričevali do 14. t. m. Po dovršenih skušnjah začne redni pouk na učit. zavodu.

× Sam se je ujel. Iz Št. Andreža poročajo zanimivo dogodbico, kako se je nek tat sam ujel. Ulomil je v stanovanje Blaža Tabaja — obč. redarja. Tabaj je tatu slišal skočil s postelje in ga ujel ter dobro zvezal. Sedaj tat v goriških zaporih premišljuje svojo neumnost, da se je predrznil ulomiti pri obč. redarju.

Vesti iz Kranjske.

* Izanski konji se najbolj plašijo pred vozovi električne železnice v Ljubljani. V soboto predpoludne je na Karloški cesti neko izansko kljuse se kar na trebuh vrglo, vidé električni voz, in na Poljanski cesti je umazan izanski šimelj iz strahu prekučnil prazen voz. Izancei se bodo sedaj učili po mestu voziti. Dosedaj so polegali po vozev in puščali konje same iti naprej. Vozovi električne cestne železnice pa so tudi vzdramili izanske zaspane konje in voznike. Treba je vozniku paziti na žival, da ne prevrne voza in včasih je tudi treba stopiti z voza in prijeti ognjevitiga konja za brzde.

Po »Sl. Nar.«

* Z vlakaja skočil neki delavec na progi med Litijo in Zagorjem. Oblezal je nezavesten, ali rane niso nevarne. Čim okrevja bo moral pred sodiščem odgovarjati za ta svoj čin.

Vesti iz Koroške.

Idila iz mesta Celovškega. Dne 29. m. m. je bil v Celoveu shod slovenskih posejilničarjev. Za ta dan so se primerno pripravili tudi nemški — bokserji v Celoveu. Ali gg. M. Vošnjak, dr. Dečko in drugi, ki že iz svojega Celja od blizu poznajo nemško bokersko kulturo, so jim ne koliko zmešali račune s tem, da so opravem času, še o belem dnevu, odpotovali iz Celovea. Zato pa jo je na večer skupil nekdo drugi, slučajno pravi pristen Nemec. To je bil učitelj veronauka na c. kr. učiteljskem, dr. Josip Hiebaum. Mož je stopil iz mestnega

župnega dvorca in se napotil proti svojemu stanovanju. Kar je pristopil k njemu jeden glavarev nemških bokarskih junakov in ga pogledal srpo. Temu je sledil živžg — in od vseh strani je zajelo profesorja kakih 40 temnih prikazni. Prosimo: to sredi mesta! In seveda: kakor v deželi boksarjev! Velečasti temu gospodu dru Josipu Hiebaumu ni ostalo drugega, nego da je pozabil na svoje dostojanstvo in odnesel pete z vso možno in potrebno naglico... Bežal je po raznih ulicah, da je pribežal v varno vežo svojega stanovanja. Tu — v varni veži — ga je obšlo nekaj kakor korajža, da je zakleal: »Viceestni roparji, kako prihajam jaz do tega, da me napadate!« Tako je zakleal Nemec Hiebaum. »Windischer Hund! Posojilnica-Bruder!« — je bil odmev iz tabora boksarjev. In beseda je letela tja in beseda je letela sem, dokler ni glavar boksarjev izjavil: »Gospod doktor, prosimo oproščenja, vi ste žrtve nesporazumljenja.« Potem so odšli vrsta za vrsto — kakor da se ni nič zgodilo. Le par prikazni je ostalo tam v temnem kotu. Dr. Hiebaum je zakričal: »In kdo ste vi, kaj hočete?!« Odgovor: Mi smo redarji glavnega mesta Celovškega! Čuli smo Vaše kliče in smo vam hoteli biti v pomoč. Obzljajemo srčno, da se vam ni nič zgodilo, da bi bili mogli poseči vmes.«

Heil und Sieg — celovškim bokserjem!!

Razne vesti.

Ljudsko štetje v Franciji. Rezultati ljudskega štetja, ki je bilo dovršeno dne 24. marca t. l., so že došli ministerstvu sa notranje stvari. Skupno število ljudstva v Franciji je onega dne bilo 38,641.333, torej za 412.364 glav več, nego o zadnjem popisu leta 1896. V Parizu se je število ljudstva povisalo od leta 1896. za 148.604, v Marziji za 47.428, v Nizzi za 18.853, v Havru za 11.067 itd. V 28 okrajih je — število poraslo, v 59 pa se je znižalo. No, povprečno je nekoliko naraslo, ali ta statistika vendar ni razveseljiva za Francojce.

Poljub za cesarja. Na dunajskem severnem kolodvoru se je dogodil te dni dražesten slučaj. Na kolodvoru so čakali cesarja. Naenkrat se je pritihtopila krasna mlada gospiča v lepi tirolski obleki in je zaprosila uradnika, kateri jo je hotel odstraniti, da jej dovoli ostati na peronu. Še nikdar da ni videla cesarja in tako ga je hotela poznati zdaj. Uradnik je odgovoril, da to ni mogoče. Ali ni še pravo izgovoril te besede, je bil že cesar tu. Uradnik se je postavil, in pozdravil cesarja. Mlada deklica je zdaj videla cesarja iz neposredne bližine. Cesar je ustopil v dvorski vlak. Uradnik je salutiral, in vlak je odrdral. Naenkrat je mlada Tirolka prevzeta od radosti stopila k uradniku in rekla: »Videla sem cesarja, hvala lepa, hvala gospod!« Skočila je k njemu, prijala ga za glavo in mu poljubila desno in levo lice. Potem je odhitela kakor srna prej, nego se je uradnik zavel.

Gospodje abiturijentje!

Odbor akad. tehn. društva »Triglav« vabi Vas, ki boste za nekaj tednov nadaljevali svoje študije na vseučilišču in tehniki v Gradcu, da pristopite k našemu društvu.

Pri dovolj znanih razmerah v Gradcu, kjer vlada nemški radikalizem in se šopiri nemška nadutost, je neobhodno potrebno, da so slovenski akademiki organizirani v skupni jednoti, ker se le tako morejo uspešno vstavljati vsenemškemu navalu, dočim se pojedinci le prehitro izgubljajo in izneverjajo našemu narodu.

To so uvideli že pred 25 leti ustanovitelji »Triglava«, in ravno dejstvo, da ima društvo tako dolgo in plodonosno dobo za seboj in da še sedaj neomajano obstaja, je najboljši dokaz, da je potrebno.

Glavni namen društva je: gojiti družabno življenje med slovenskimi dijaki, jih med seboj seznanjati, bodriti jih za narodne ideje — toda brez nazadnjaških in mračnjaških primisli — ter jim iti na roko na znanstvenih študijah.

V to svrhu ustanovljajo se v društvu razni klubi ter je udom na razpolago društvena knjižnica z mnogovrstnimi znanstvenimi in leposlovnimi deli iz slovenskega, hrvaškega, nemškega in drugih slovstev. V čitalnici so za zastopani vsi slovenski in glavni hrvaški časopisi in leposlovni listi, graška lokalna dnevnik in različne revije. Gospodje abiturijentje! Ko so Vam bile na srednjih šolah

še vezane roke in Vam je bilo zabranjeno sleherno gibanje v narodnem oziru, navduševali ste se vendar med seboj za narodne ideje in napredne ideje, — zdaj se Vam nudi zlata akademiškega prostost in sedaj lahko z dejanji dokažete, da Vam prejšnje navdušenje ni ugasnilo, ampak da plamt v Vaših srecih v istej moči še dalje. Upamo, da se temu pozivu odzovete polnoštevilno in da ni med Vami nobenega kimoveca, ki bi odlašal s pristopom.

Društveni prostori se nahajajo v Heinrichstrasse št. 8, II. nadstropje, kjer dobijo začetniki vsa potrebna pojasnila.

Za odbor akad. tehn. društva »Triglav«:
cand. iur. Vidovič
t. č. predsednik.

Brzjavna poročila.

Umor in samomor.

DUNAJ 9. (B) Vrtoarski pomočnik Horak je bil uležel proti svoji ženi tožbo radi zakonske nezvestobe z nekim mladeničem. Danes bi se bila imela vršiti razprava vsled te tožbe. Horak pa je prežal na cesti na svojo ženo in jo je, ko je prišla blizu, nekolikokrat udaril s palico po glavi; potem pa je potegnil samokres in je trikrat ustrelil nanjo, da se je težko ranjena zgrudila na tla. Potem je napadalec usmrtil semega sebe, ustrelivši se v sence. Žena je umrla po nekoliko minutah.

Baron Spaun v Trstu.

DUNAJ 9. (B) Poveljnik vojne mornarice baron Spaun je odpotoval v Trst, da bo navzoč, ko vojno ladijo Árpád spuste v morje.

Velika tatvina.

LVOV 9. (B) To noč so tatovi udili iz kleti v bančno hišo Jonasz ter so iz blagajne, varne pred požarom, ukradli vrednostne papirje za kakih 80.000 kron, druga blagajna so ostale nedotaknene.

Katoliški in protestni shod v Olomucu.

OLOMUC 8. (B) Katoliškega shoda se je udeležilo kakih 3000 oseb, protestnega shoda Nemcev pa kakih 5000 oseb. Na ta poslednji shod. sklican od nemških društev v Olomucu, so prišla odposlanstva iz nemških mest severne Moravske in Šlezije. Oba shoda sta se izvršila brez vsacih nepriličnosti.

Atentat napredsednika Zjedinjenih držav.

BUFFALO 9. (B.) Zdravniško spričevalo, izdano ob 9. uri zvečer pravi: Predsednik počiva mirno in ni nobenega znaka kake posebne spremembe. Žila 130, temperatura 101.6, sopenje 30.

CHICAGO 9. (B.) »Daily News« prinaša izpovedbe napadalec pred policijo. Czolgoez je izjavil, da je postopal zgolj pod uplivom anarhističnih spisov in da ga je presenetilo, kako so žujim postopali po napadu. Ko je podpisal svoje izjave, je rekel, da nikakor ne obžaluje, kar je storil, ker storil je za veliko stvar, kar je bilo v njegovi moči. On da ni v nikaki zvezi s skupino pattersonsko ali z onimi anarhisti, ki so Brescia poslali v Italijo. Za sedaj ni Czolgoez dobil nikakega pravnega zastopnika, ker se je izjavil, da ga noče.

Smrt bivšega nemškega ministra.

FRANKOBROD n/M 8. (B.) Bivši državni minister pl. Miquel je danes po noči umrl. Ko je njegova hči danes zjutraj stopila v njegovo spalno sobo, našla ga je mrtvega; zadela ga je kap na sree.

Grof Lamsdorff na Danskem.

FREDENSBORG 8. (B.) Ruski minister za vnanje stvari je bil vaprjet od carja Nikolaja in kralja Kristijana Danskega.

Zaključenje bolgarskega sobranja.

SREDEC 8. (B.) Ministerski predsednik Karavelov je prečital v sobranju ukaz, s katerim se zasedanje zaključuje.

Dvestoletnica kraljevstva pruskega.

KOENIGSBERG 8. (B.) Povodom dvestoletnega jubileja kraljevstva pruskega je bila v grajski cerkvi slovesna služba božja, katere so se udeležili zastopniki vseh oblasti, visoke šole in častniškega zbora. Kralj in kraljica s prestolonaslednikom so prišli v slovesnem sprevodu, v katerem so nosili tudi kronske znake.

Velikanska rastava pohištva in tapečarij. Izvenredno ugodne cene. **VILJEM DALLA TORRE** v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.) — Moje pohištvo donese srečo. —

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvč. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Člasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gl. ter se plačujejo v četrtletnih antipatnih obrokih. Najmanjša objava 30 nvč.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodih in buteljkah.
Perhauc Jakob ulica delle Acque 12
Zaloga vsakovrstnih vin in butelj. Postrežba točna, cene zmerne.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pe
karna in sladničarna,
svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema
tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Nepregorljive mrežice.

Vitez D. v Trstu, Piazza Negozianti št. 1
priporoča slavnemu občinstvu
svoje nepregorljive mrežice (retine) „Meteor“ in vse
druge priprave za plinovo luč „Auer.“

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni
„Commercio“ in „Tedesco“
ki sti shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slo-
venski in mnogi drugi časniki.

Oglje in drva.

Muha Josip v ulici del Torro štev. 12
priporoča svojo dobro pre-
skrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor pre-
moga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Pohištvo.

Prva slovenska izdelovalnica in za-
loga zasnove in izdelka. Sprejemam naročbe po
načrtu. Delo fino in trpežno, cene brez konkurence.
Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča svojim
rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla „svoji
k svojim.“ Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 12
zadej c. kr. deželne sodnije.)

Slovenec priporoča svojo veliko prodajnico
in izdelovalnico vsakovrstnega po-
hištva in popravilne istega po cenah ki zadovolje
gotovo vsakega gosta. Za obilne obiske se priporoča
(van Cink, ulica S. Daniele št. 2.)

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdirivo št. 17. Od danes naprej se prodaje
istrski teran po 32 nvč., za na dom po 30 nvč. liter.
Rebula iz Brd po 32 nvč. liter. Vinski očet po 12
nvč. liter. Mrzle jedi v velikem izboru vedno pri-
pravljen. Pivo I. vrste po 20 nvč. liter. Na debelo
po zelo ugodnih cenah.

Josip Bizjak urarski mojster v Trstu
ulica Stadion 25. nazna-
nja slavnemu občinstvu, da je odprl svojo lastno
delavnico za popravilne vse vrste, bodisi žepnih
najfinjših kakor tudi velikih stenskih; obljublja, da
si bo prizadeval zadovoljiti vsakogar, koji bi mu bla-
govolil dati dela, za kojega izvršitev tudi jamči. Za
mnogobrojno podporo se udano priporoča.

Pozor stariši! Snažno zakrpani čevlji
prihranijo nove, kar
popravlja prav točno in po nižji ceni vratar hiše
št. 3, na trgu S. Giovanni, tik lekarna Leitenburg.

Nova čevljarnica „Alla Corsia Giulia“,
Fran Benčiča v Trstu,
ulica Giulia št. 3. Velika zaloga obnavlja vsake vrste
lastnega izdelka za moške, ženske in otroke. Blago
kakor: podplati, usnje in pripadki so iz najboljših tu-
in inozemskih tovarn. Izvršuje točno vsako naročbo
po meri in najnovejši modi. Vsaka poprava se do-
gotovi v istem dnevu. Cene brez konkurence. Kože
v vseh barvah.

Trgovina z izdelovljenimi oblekami.

Salarini. Ponte della Fabbrica št. 2, vogal
ul. Torrente. Podružnica Piazza
Pozzo del Mare štev. 1. druga podružnica „Alla
città di Londra“ z najfinjšimi izdelki v ulici Poste
nuove 3 (Brunerjeva hiša). Zaloga izdelovljenih oblek
za moške in dečke in sicer: obleke za moške od gl. 6,50
do 24, za dečke od gl. 4,50 do 12, suknene jope v
velikem izboru od gl. 3 do 8, suknene hlače od gl.
1,80 do 4, volnene golčarje 4,50 do 9. Velik
izbor površnih sukenj v modernih barvah od gl. 9
do 16. Volnene obleke za dečke od 3 do 12 let od
gl. 2,50 do 9, od platna ali satena v raznih barvah
od gl. 1 do 5. Haveloki za moške in dečke po naj-
nižjih cenah. Hlače od moleškina (alodjeva koža) za
delavce, izdelovljene v lastni predilnici na roko v
Korminu od gl. 1,30 do 2.
Lastna posebnost: črtane močne srajce za de-
lavce gl. 1,20. Velika zaloga snovij za moške no-
meter ali tudi za naročbe na obleke, ki se izdelovlja
z največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24 urah.

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva
vseh vrst.
— T R S T —
TOVARNA: ZALOGA:
Via Tesa, Piazza Rosario št. 2
v vogal (šolsko postopje)
Via Limitanea in Via Riborgo št. 21
Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Iz-
vršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Cene brez konkurence.
ILUSTROVANI CENIK ZASTONJ IN FRANKO
Predmeti postavio se na parobrod
ali železnico franko.

Velika zaloga

po najnižjih cenah. Nova
kolesa I. vrste od Kron
150—200, vže rabljene
kolesa po K 80, 90, 100.
Pneumatiki, dobre vrste K 9.— Cevi K 5.—
Ceniki gratis. Vsi deli jednako po ceni.

Največja novost!

Ilustrovani dunajski koncertni ročni akordeon
vzbujajo povsod zbog njegove konstrukcije,
dobre sestave in nizke cene veliko zanimanje. Posebno fini akordeon, 10
tipk, 2 registra, 20 dvojnih glasov, 2 pridržavalec, 2 dvojna meha s okovi
od jekla, odprt klavirjat od niklja, močen, širok, krasen glas, 35 cm velik
krasen instrument, jamčeno brez napake, 75 najboljših okcv, od niklja,
godba jednaka 2 korom, lahka priučba. Cena s šolo K 9.— na ogled po
povzetju, ako ne ugaja, vrnem denar.

Najnovejša, velika novost! Fotografični popolen stroj Kr. 3.80 s
kojim zamore napraviti vsak brez prej-
žne znanosti popolnoma izdelovljene fotografije. Lahka manipulacija, velikost 5x5
Cena kompletnega stroja z vsemi potrebnimi in navodilom s krasno škatljico Kr.
3.80 Velik stroj z objektivom in neštevili potrebnimi Kr 6.— Za zunanje na-
ročbe se zaračuna zaboj 70 vin.

M. Rundbakin — zaloga

Dunaj. — IX Berggasse 3 — Dunaj.

Ceniki gratis in franko.

Ivan Semulič

v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici

kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in druge vrste,
iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v
vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Tehnični urad.

Ustanovljeno 1877.

SCHNABL & Co. - TRST

Via delle Poste vecchie (vogal Via Vienna).

Zaloga strojev in tehničnih priprav.

Glavni zastop železja in tovarniških strojev.

Naprava obrtnih podjetij vseh vrst.

Inštalacija strojev in parnih kotlov.

Motori na plin, bencin in petrolej sestava „OTTO.“

Motori na veter in vodno moč.

Naprave električne luči. Napeljave električne moči. Vodne naprave itd.

Naprave za centralno kurjavo in ventilacijo. Naprave kopališč, klosetov itd.

Zaloga cevij za vodo, plin in par.

Materijal za stavbišče.

Stroji vseh vrst. Vodne sesalke vseh sestavov. Odri za stroje in kotle.

Pripadki. Kovine. Razne pipice. Predmeti od gome. Stiskalnice za gro-

zrdje in oljkn, čistilnice, rešetalnice, pine za delatr surovo maslo kakor

tudi vsi drugi poljedelski stroji. Železe traverse in kolesa. Cement »Port-

land« in »Romano. Olja za kolesa in masti.

In v obče vsi predmeti za obrtna podjetja in mornarstvo.

Grand Hôtel-Restaurant Obelisk

OPČINA

Nova lastnika ravnatelj Berrettini & Cattaneo.

Valikanaki vrt in veranda. — Krasen razgled.

Izvrstna kuhinja || Plzensko in Kulmbaško pivo.

dobro perskrbljena vsaki čas. || Specijaliteta: Kraški teran.

KEGLJIŠČE. — LAWN-TENNIS. — KROGLJIŠČE. — BILJARD. — TELOVADNE PRIPRAVE.

Telefon št. 657.

Ob nedeljah in praznikih v lepem vremenu vozne zveze od restavracije „Central Pilsen“ na Općino.

Najsmernejše cene. Točno postrežbo vođita lastnika-ravnateljja osebno.

Vsakojaka pojasnila daje in slučajna naročila prejmlje gospod BERRETTINI

„Nova restavracija Centrale Pilsen“, (Trst Via Torrente 10)

z vrtom, kamor ne pride prah, ker je v zavetju. || Kegljšče. ||

Izvrstna kuhinja dobro perskrbljena vsaki čas. — Poštene cene. — Najtočnejša postrežba.

Jakob Kosmerlj

— TRST —

ulica ss. Martiri štv. 16

nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

jestvin in kolonijalnega blaga, delikates-
in konserv.

Izbor raznih vin in likerjev.

Imam tudi filijalko v ulici Bastione štv. 2,
nasproti ženskem liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem
najudanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

Važno oznanilo!

Podpisani smatra si v dolžnost javiti, da se
VINA iz VISA, KASTELOV pri SPLITU, ISTRE
in BELA VINA iz VISA, ki se prodajajo v njegovih
zalogi, analizovana in stavljen pod stalno kontrolo
zavoda za kemično analizovanje, ovlaščenega od c. kr.
avstrijskega ministerstva. Zato se stavlja na vse sode
in boteljke kontrolna in garancijska znamka št. 137.
To določbo je izdalo visoko c. kr. notranje mini-
sterstvo radi pregostega kvarjanja vina, ki stavlja v
resno nevarnost ljudstvo.

Kedor si torej vkupi vino v moji zalogi, je
gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovij, nego
da je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vestjo
dajati bolnikom in konvalescentom, ker analizacijski
zavod stavlja pod svoje varstvo samo ona vina, ki
so čista in imajo vso potrebno vsebino, ki jo morajo
imeti najčistejša vina.

CENE:

Istrski teran	liter po 32 novč,
Vino iz Kastelov pri Splitu	34 "
Fino vino iz VISA	34 "
Vino Opello	38 "
Belo vino iz VISA	40 "

Zahtevajte vseej jamstveno znamko.

Josip Tami

ulica Legna št. 6 (Dvorišče)

Julij Redersen

izdelovatelj zdravniških pasov in ortopedičnih
aparatur.

Trst. — Via del Torrente št. 858-3. — Trst.

(Nasproti „Isola Chiozza.“)

Kirurški instrumenti, ortopedični aparati
modroi, umetne roke in noge, berglje, erna-
nični pasovi, elastični pasovi in nogovice,
suspensori, elektroterapevtski aparati, aparati
za umetno dihanje ter predmeti za bolnike.

Zaloga

predmetov za kirurški zdravljenja, angležki
predmeti od gumija in nepremočljivih snovij.

Prvo primorsko podjetje za
razpošiljanje in prevažanje pohištva

Rudolf Exner

Trst. — Via Squero nuovo 7. — Trst.

Telefon 847.

Specijalno bavljenje za inmagaciniranje
pohištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na
najboljši način in po zmernih cenah. Nakla-
danje in prevažanje pohištva po železnici in
morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor
tudi iz hiše v hišo po celem mestu ali okolici
s patentovanimi velikimi vozovi najnovejše
konstrukcije.

Sprejemanje posameznih kovčkov, za-
bojev, košev itd. za inmagaciniranje.

Sprejemajo se pošiljatve vsake vrste in
kamor si bodi.

Obuvala.

Podpisani priporoča slavnemu slo-
venskemu občinstvu svoji zalogi obuvala
za gospe, gospode in otroke, ki se na-
hajati v ulici Riborgo št. 25 in v
Šklednju (Ščedna) št. 388 (na glavni
cesti). Sprejema naročbe po meri in za
poprave.

Bog i narod!

Peter Rehar,
čevljarski mojster.

Gostilna Fr. Valetič,
ulica Solitario št. 12.
Vedno sveže pivo po
24 nč. Okolčansko in
istrsko vino po 40 nč.